

N:o 90.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot eller andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ämnen där användas, samt angående särskild skatt å maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse; gifven Stockholms slott den 17 februari 1911.

Under åberopande af härvid fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att besluta, att från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes,

dels de i 3, 8, 13 och 33 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 meddelade föreskrifter angående användning af majs för brännvinstillverkning samt särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, skola gälla jämväl maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ämnen samt brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot eller andra ämnen af omförmälda slag där användas,

dels ock förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908 skall äga tillämpning å

Bihang till Riksd. prot. 1911. 1 Saml. 1 Afd. 53 Häft. (N:o 90.) 1

maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ännen, använda vid sådan tillverkning.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Carl Swartz.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17
februari 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 MALM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW,
 VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz, anförde därefter:

I det förslag till tulltaxa, som af Eders Kungl. Maj:t förelades 1910 års Riksdag, var under rubrik nr 127 tullen å »manioka-, tapioka-, kassava-, eller arrowrot, äfven pulveriserad eller på annat sätt sönderdelad» upptagen till 10 öre för 1 kilogram.

Förslaget i denna del blef emellertid icke bifallet af Riksdagen, som i stället beslöt, att nämnda artiklar skulle vara tullfria.

I sammanhang härmed anhöll Riksdagen, det tacktes Eders Kungl. Maj:t snarast möjligt låta verkställa närmare utredning angående lämpligaste sättet för beredande af erforderligt skydd åt den inhemska potatisodlingen mot konkurrensen från användningen af maniokaroten och andra likartade tullfria utländska vegetabilier samt, såvidt hinder

därför icke mötte, förelägga 1911 års Riksdag de förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

I anledning af denna Riksdagens skrifvelse har kontrollstyrelsen den 12 september 1910 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Med afseende på maniokarotens och liknande ämnens användning i brännerierna framhåller härvid kontrollstyrelsen till en början, att enligt till kontrollstyrelsen inkomna uppgifter afverkats under år 1909 vid 2 brännerier inalles 210,590 kilogram och under våren 1910 likaledes vid 2 brännerier inalles 432,800 kilogram maniokarot. Priset därå vid brännerierna hade växlat från 11 till 14 kronor per deciton.

Vid brännvinsbränning af manioka torde, fortsätter kontrollstyrelsen, maltåtgången vara ungefär densamma som vid bränning af majs och säd eller omkring 20 kilogram malt till 100 kilogram manioka; 100 kilogram manioka hölle omkring 80 kilogram stärkelse och ansåges vid brännerierna gifva omkring 80 liter brännvin af normalstyrka; 20 kilogram malt gäfvé omkring 15 liter af normalstyrka. Det ur 100 kilogram manioka med därtill behöfligt malt beräknade utbytet utgjorde således 95 liter af normalstyrka eller 93,1 liter beskattningsbart brännvin.

Under tillverkningsåret 1908—1909 hade priset på korn i medeltal varit 14,80 per deciton och priset för malt torde kunna uppskattas till minst lika mycket. Med ett pris af 11 kronor per deciton manioka, hvilket torde vara det lägsta, som nu kunde beräknas, blefve materialpriset för 95 liter maniokabrännvin $11,00 + \frac{20}{100} \times 14,80 = 13$ kronor 96 öre eller 14,69 öre per liter af normalstyrka. Per liter beskattningsbart brännvin blefve materialpriset efter samma beräkningsgrund i det allra närmaste 15 öre. Under 1908—1909 hade materialpriset å alla slag af brännvin i medeltal för hela riket utgjort 16,3 öre per liter af normalstyrka och hade under 10-årsperioden 1899—1909 växlat mellan lägst 15 och högst 20,9 öre.

Vid bestämning af den tilläggsskatt, som borde drabba maniokabrännvin, torde äfven hänsyn böra tagas till det förhållande, att manio-kadrank vore sämre än majsdrank, hvilket, ehuru maniokan gäfvé något mera brännvin än majs, i viss mån gäfvé båda materialen samma värde för brännvinsbränning.

Priset på majs hade under våren 1910 växlat mellan 7,50 och 10,70 kronor per deciton och hade således varit lägre än på manioka. Under sådana förhållanden, och då majsen från och med den 1 december 1911 vore tullfri men majsbrännvin belagdt med en tilläggsskatt af 5

öre per liter, syntes samma tilläggsskatt böra drabba maniokabrännvin under förutsättning af tullfrihet för manioka. Af förestående uträkning rörande materialpriset för maniokabrännvin syntes framgå, att en sådan tilläggsskatt mer än väl utjämnade prisskillnaden mellan maniokan och våra inhemska råmaterial. Från de svenska brännerierna föreläge ingen erfarenhet om andra med maniokan likartade ämnen såsom tapioka, kassava, arrowrot m. fl., men till sin sammansättning och stärkelsehalt vore dessa så lika med maniokan, att hvad ofvan sagts om denna äfven torde gälla om dessa andra ämnen.

På grund af den höga stärkelsehalten vore manioka och dylika ämnen synnerligen lämpliga för stärkelseberedning och kunde äfven på den vägen blifva farliga konkurrenser till potatis och andra inhemska stärkelsematerial. Ehuru, så vidt känt vore, någon sådan användning ej inom landet ifrågakommit, torde man dock, på grund af hvad ofvan sagts om maniokabrännvin, kunna jämföra dem med majs äfven i fråga om användning till stärkelseberedning.

På grund af sålunda anförda skäl föresloge styrelsen i underdånighet,

att vid maniokans och liknande ämnens användning till brännvinsbränning allt det brännvin, som tillverkades i bränneri under den tid, då dessa ämnen där afverkades, måtte beläggas med en tilläggsafgift af 5 öre per liter, samt

att vid samma ämnens användning till beredning af stärkelse de måtte påföras samma särskilda skatt, som enligt kungl. förordningen den 6 mars 1908 skulle erläggas för majs eller 5 öre per kilogram.

För den händelse att maniokan och liknande ämnen på grund af sin höga stärkelsehalt skulle komma att direkt utan fabriksmässig beredning användas som stärkelse, funnes enligt styrelsens förmenande ej annat medel att skydda stärkelsetillverkningen af inhemska råmaterial än en passande tullsats, hvarom det dock ej torde tillkomma styrelsen att yttra sig.

Då det i och för bedömandet af frågan, till hvilket belopp eventuell tilläggsafgift å maniokabrännvin må böra bestämmas, syntes mig önskligt att äga tillgång till en på prisen på malt, majs, manioka och potatis under åtminstone de tre sista åren grundad beräkning af materialpriset per liter på brännvin, har jag införskaffat utredning i sådant afseende från öfveringenjören och ledamoten i kontrollstyrelsen Å. G. Ekstrand, som i promemoria den 8 november 1910 meddelat följande.

1. Majsbrännvin.

a) Marknadspris. Af sakkunnig affärsman hade inhämtats att börspriset för 100 kg. majs, oförtullad i svensk hamn, varit:

1908 i medeltal	kronor	11: 10
1909 i	„	11: 54
1910 första halfåret i medeltal	„	10: 31
dagens pris	„	8: 90

b) Maltpriset hade hämtats ur uppgifterna från de skattefria bryggerierna, där maltet torde vara billigast. Dessa uppgifter gäfvé vid handen, att priset varit per 100 kg. torkad malt

Tillverkningsår	Högst	Lägst	Ungefärligt medeltal.
	Kronor	Kronor	Kronor
1907/08	35: —	18: —	23: —
1908/09	36: —	14: 50	24: —
1909/10	35: —	18: —	23: —

c) Utbyte af brännvin ur 100 kg. majs = 70 liter af normalstyrka.

d) „ „ „ „ 20 „ malt = 15 „ „

e) „ „ „ „ 100 „ majs + 20 kg. malt = 85 liter af normalstyrka = 83,3 liter beskattningsbart.

f) Materialpriset för majsbrännvin. Vid brännerierna användes emellanåt sjöskadad majs, hvars pris vid brännerierna uppgåfves till 7 kronor 50 öre, inklusive tull, eller t. o. m. därunder, men då utbytet af dylik majs troligen vore afsevärdt mindre än af god vara, hade man utgått från nu gällande majspris, 8 kronor 90 öre per deciton, hvartill komme tull 1 krona 50 öre eller inalles 10 kronor 40 öre. För malt hade tagits det ungefärliga medelpriset 23 kronor per deciton = 4 kronor 60 öre för 20 kg.

85 liter af normalstyrka = 83,3 liter beskattningsbart kostade således 15 kronor, d. v. s. 17,6 öre per liter af normalstyrka = 18 öre per liter beskattningsbart.

2. Maniokabrännvin.

a) Priset å 100 kg. manioka hade vid brännerierna hittills i allmänhet varit 11 kr., för några mindre poster högre, ända till 14 kr.

b) Maltpriset beräknades till samma belopp som förut.

c) Utbyte af brännvin ur 100 kg. manioka = 80 liter af normalstyrka.

d) „ „ „ „ 20 „ malt = 15 „ „

e) „ „ „ „ 100 „ manioka + 20 kg. malt = 95 liter af normalstyrka = 93,1 liter beskattningsbart.

f) Materialpriset för maniokabrännvin blefve med ofvan angifna pris för manioka och malt 15 kronor 60 öre för 95 liter af normalstyrka = 93,1 liter beskattningsbart eller 16,4 öre per liter af normalstyrka och 16,7 öre per liter beskattningsbart.

3. Potatisbrännvin.

a) I brännerierna angäfvos potatisen alltid i hektoliter, och medelpriset för sådan hade uppgifvits för 1907/08 till 3 kronor 15 öre

» 1908/09	» 2	» 35	»	} medeltal för de 3 åren 2 kronor 56 öre.
» 1909/10	» 2	» 20	»	

b) Maltåtgången till 1 hektoliter potatis torde i allmänhet vara 2,5 kilogram, beräknadt som torkadt malt. Med förut angifna pris på maltet kostade dessa 2,5 kilogram 57 öre.

c) Utbytet af brännvin ur 1 hektoliter potatis torde kunna beräknas till 14 liter af normalstyrka såsom ett medeltal.

d) Utbytet af brännvin ur 2,5 kilogram malt = 1,8 liter af normalstyrka.

e) Utbytet brännvin ur 1 hektoliter potatis + 2,5 kilogram malt = 15,8 liter af normalstyrka = 15,5 liter beskattningsbart.

f) Materialpriset för potatisbrännvin blefve med ledning häraf 3 kronor 13 öre för 15,8 liter af normalstyrka = 15,5 liter beskattningsbart eller 19,8 öre per liter af normalstyrka = 20,2 öre per liter beskattningsbart.

Vidare har kontrollstyrelsen med en till chefen för finansdepartementet ställd skrifvelse den 11 november 1910 inkommit med inforordadt förslag till bestämmelser i ämnet, innefattande förslag till dels ändrad lydelse af 3, 8, 13 och 33 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907,

dels ändrad lydelse af 12 § i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket den 3 april 1908,

dels ock ändrad lydelse af 1, 7 och 17 §§ i förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse den 6 mars 1908.

I detta sammanhang tillåter jag mig slutligen anmäla en till Eders Kungl. Maj:t ställd skrift i ämnet den 6 december 1910 af Sveriges bränneriidkareförening. I denna skrift förmäles, bland annat, att äfven till de för tillfället gällande mycket höga pris å maniokarot och, tillfölje god skörd af potatis, därå gällande låga pris, dock brännvin af maniokarot kunde framställas till betydligt lägre pris än hvad

potatisbrännvin kostade att framställa, och hade importen af maniokarot redan hösten 1910 varit betydlig och komme helt säkert att ytterligare ökas till stort men för landets potatisodlare, som under samma år torde blifva hänvisade till export af den del af potatisskörden, som ej inom landet, delvis tillfölje nämnda import af maniokarot, kunde finna användning. Med åberopande häraf och annat har föreningen anhållit, det Eders Kungl. Maj:t ville föreslå Riksdagen, att allt brännvin, tillverkad af utländska produkter med undantag af omalen spannmål (ej majs), måtte beläggas med så stor tilläggsskatt, att landets egna produkter i främsta rummet vunne användning vid tillverkning af brännvin, och påpekade föreningen i detta sammanhang, att den gällande tilläggsskatten af 5 öre per liter 50 % brännvin, tillverkad af majs, icke uppfyllde därmed afsedda ändamål, sedan tullen å majs upphörde att gälla.

*Departements-
chefen.*

Gällande bestämmelser om tilläggsafgift å brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då majs där användes för brännvinstillverkning, äfvensom om särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, äro afsedda att bereda, bland annat, den inhemska potatisodlingen ökad skydd. Enahanda var syftet med det förenämnda, i nådig proposition till 1910 års Riksdag framställda förslaget om viss tull å maniokarot och liknande ämnen. Då detta förslag af Riksdagen afslogs, var det icke, därför att det berättigade i detta syfte icke vann erkännande, utan allenast emedan ändamålet af särskilda skäl ansågs böra vinnas på annat sätt än genom tull.

Frågans läge torde under anförda förhållanden kunna betecknas sålunda, att lagstiftningen ansetts böra, i syfte att skydda den inhemska potatisodlingen, såvidt möjligt, förhindra, att utländska råämnen komma till användning vid brännvins- och stärkelsetillverkningen i landet, åtminstone icke annat än såsom reserv till inhemska råämnen. De ämnen, som härvid komma i betraktande, äro närmast majs, maniokarot och de med sistnämnda ämne i fråga om stärkelsehalt ungefär likställda tapioka-, kassava- och arrowrot.

De synpunkter, som med afseende å skyddet för potatisodlingen sålunda gjort sig gällande vid hithörande frågors tidigare behandling, lära, såsom också den nu förebragta utredningen i ämnet torde gifva vid handen, icke framstå såsom mindre betydelsefulla efter den erfarenhet, som härutinnan under sista året förvärfvats.

Man lär under sådana förhållanden hufvudsakligen hafva att pröfva, i hvilken ordning det ifrågavarande skyddet bör åvägbringas.

Kontrollstyrelsen har utgått från, att detta skulle kunna ske genom att låta bestämmelserna om majs komma att gälla jämväl manioka och liknande ämnen, och jag har i princip icke något att erinra mot en sådan lösning af frågan. En särskild tilläggsafgift för brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då manioka eller andra i ungefär lika grad stärkelserika, utländska ämnen där användas för brännvinstillverkning, bör alltså enligt min mening påföras tillverkaren, liksom särskild skatt bör åsättas manioka och öfriga ifrågavarande ämnen, då de användas vid tillverkning af stärkelse.

Emot det af kontrollstyrelsen föreslagna beloppet för ifrågavarande tilläggsafgift och skatt har jag heller icke någon erinran att göra.

Hvad beträffar kontrollstyrelsens förslag, att för vinnande af det med Riksdagens skrifvelse åsyftade ändamålet vissa ändringar skulle göras i brännvinstillverkningsförordningen och förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, läser emot detsamma i och för sig icke vara något att invända. Det synes emellertid, som om målet på ett än enklare sätt skulle nås genom en bestämmelse därom, att gällande föreskrifter angående användning af majs för brännvinstillverkning, angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, skola äga tillämpning jämväl på maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ämnen.

För att den sålunda af mig ifrågasatta bestämmelsen icke skall för en tid framåt mer eller mindre förfela sin verkan, är det erforderligt, att den träder i kraft snarast möjligt. Dagen för ikraftträdandet torde det böra öfverlätas åt Eders Kungl. Maj:t att bestämma.

Därest Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen skulle besluta i enlighet med hvad jag sålunda ifrågasatt, påkallas däraf viss ändring i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket, och torde det tillåtas mig att därom framdeles framlägga förslag.

På grund af hvad jag anfört hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte genom nådig proposition föreslå Riksdagen att besluta, att från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes,

dels de i 3, 8, 13 och 33 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 meddelade föreskrifter angående användning af majs för brännvinstillverkning samt särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes,

skola gälla jämväl maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ämnen samt brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot eller andra ämnen af omförmälda slag där användas, dels ock förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908 skall äga tillämpning å maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, utländska ämnen, använda vid sådan tillverkning.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Emil Sundberg.